

7-850994

За наукові КАДРИ

Орган партбюро, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова

КОМУНІСТИ ПРОПОНОЮТЬ

На всіх факультетах університету відбулися відкриті партійні збори, присвячені обговоренню матеріалів листопадового Пленуму ЦК КПРС. Збори відзначили, що колектив університету, виконуючи вказівку ХХ з'їзду КПРС про необхідність поліпшення якості підготовки спеціалістів шляхом тісного зв'язку навчання з практикою, з виробництвом, досягнувши певних успіхів. Однаке в роботі нашого вузу, як і інших вузів країни, як суттєві недоліки. Молоді спеціалісти після закінчення вузу недостатньо підготовлені до самостійного рішення питань виробництва.

Комуністи університету виступили на зборах з рядом цінних пропозицій щодо поліпшення підготовки молодого спеціаліста. Із вузів повинні виходити люди, які добре володіють обраною спеціальністю, активні і самодіядні поборники ленінських ідей, політики Комуністичної партії, сміливі і життєрадісні, з глибокою вірою в перемогу нашої справи.

Комуністи біологічного факультету на відкритих партійних зборах факультету велику увагу приділили питанню поліпшення підготовки майбутніх біологів до практичної роботи.

Безпосередня участь студентів в сільськогосподарських роботах, тривала виробнича практика в різних науково-дослідних установах, а також поліпшення методичної підготовки студента вимагають, на думку зборів, збільшити строк навчання на факультеті до шести років. При цьому, тривалу роботу на виробництві, в науково-дослідних установах плавнівати на 4-му і 5-му курсах.

Відкриті партійні збори хімічного факультету визнали потрібним створити на факультеті два відділи. На одному готувати спеціалістів для науково-дослідних установ, на другому — вчителів середньої школи. Студенти, які готуватимуться до наукової роботи, будуть проходити річну виробничу практику, захищатимуть дипломи, майбутні вчителі — річну педагогічну практику і складатимуть державні екзамени.

Комуніст Л. Б. Разовський звернувся до партійних зборів геолого-географічного факультету з закликом: всім працівникам кафедр взяти найактивнішу участь в рішенні народно-господарських завдань нашої області, зміцнювати практичні зв'язки з Раднаргоспом, всю науково-дослідницьку роботу спрямувати на розробку теоретичних проблем і практично важливих питань для народного господарства. Результати досліджень активно запроваджувати в практику.

Вища школа повинна бути наближена до життя, до виробництва, в той же час необхідно підвищити і теоретичний рівень підготовки спеціалістів — така одностайна думка комуністів.

Добре працюють над вивченням курсу історії КПРС студенти тт. Во-

ГРУДЕНЬ
11
Четвер
1958 року
№ 35 (585)

Ціна 20 коп.

НАСЛІДУЄ СЕМИРІЧЧЯ В РОЗВИТКУ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ ХАРАКТЕРИЗУВАТИМЕТЬСЯ ДАЛЬШИМ ПІДНЕСЕННЯМ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, ЗРОСТАННЯМ ДУХОВНОГО БАГАТСТВА РАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА, ПІДВИЩЕННЯМ РІВНЯ СВІДОМОСТІ ТРУДЯЩИХ — АКТИВНИХ БУДІВНИКІВ КОМУНІЗМУ.

(Із тез доповіді товариша М. С.Хрущова на ХХI з'їзді КПРС).

ЕКСКУРСІЇ НА ВИРОБНИЦТВО

Студенти IV курсу філологічного факультету побувають на підприємствах м. Одеси. Нижче друкуємо їхні враження.

На взуттєвій фабриці

Наша група побувала на взуттєвій фабриці. Надзвичайну цікавість викликав у нас процес пошиву взуття. Особливо уважою користувались механізовані цехи. Екскурсоводом була наша ровесниця — Ріта Лисенко, майстер одного з цехів. Вона закінчила технікум і зараз вчитися в інституті.

Багато моїх товаришів навчаються в заочному технікумі, який є при фабриці, і водночас працюють — говорить нам Ріта.

На фабриці ми побачили, скільки енергії і наполегливості вкладається в працю.

А. ІЛЬНИЦКА, С. ВОРОНА.

На канатному заводі

Дівчина в робочому одязі з посмішкою спостерігала, як накинулися наші дівчата на клубок непотрібних капронових ниток і марно (бо ж міцні) намагалися його розмотати.

— А куди ви відправляєте свою продукцію? — цікавиться хтось, вказуючи на величезні мотки з капроновим канатом.

Дівчина чимно відповідає: «Ми виконуємо замовлення китайської флотилії «Славах».

Помітно було, що процес і технологія виробництва сталевих, прядильних та капронових канатів зацікавили всіх учасників екскурсії.

В. ЛОСКУТНИКОВА.

На заводі „Кінап“

З великою увагою слухали розповідь змінного інженера про історію заводу кіноапаратури, який виріс з невеликої майстерні на вулиці ім. Павловська. Переходило з цеху в цех: ливарний, механічний, складальний, бачимо народження складних деталей з розплавленого металу. Робітники з краплинами поту на чолі на хвилину відриваються і покажують нам свою ділянку роботи.

Проглянули кадри з кінофільму.

Екскурсія розширила наші кругозор, справила хороше враження.

Є. Т. ШИЯН,
старший викладач
кафедри історії КПРС.

З. МУКАН.

ТВОРЧО ВИВЧАТИ ІСТОРІЮ КПРС

В тезах ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР про передбову системи народної освіти підкреслюється, яке величезне виховне значення має вивчення суспільних наук у вищій школі. «Знання основ марксизму-ленинізму, — говориться в тезах, — необхідні для спеціалістів всіх галузей. Треба вивчити Леніна і вміти застосувати його велику теоретичну спадщину в житті, будувати життя по-комуністичному».

Величезну роль у вивчені марксистсько-ленинської теорії відіграють семінарські заняття. Мета семінарських занять полягає в тому, щоб допомогти студентам поглибити знання з історії нашої партії, вияснити складні положення, научити студентів самостійно мислити, аналізувати вивчений матеріал. Нижче друкуємо статті викладачів кафедри історії КПРС про хід семінарських занять на окремих курсах.

Виходячи з вимог, поставлених до семінарських занять, мені хочеться поділитися враженням про проведені заняття на другому курсі географічного факультету. Студен-

ти студенти мають певні навички самостійної роботи, вміло використовують рекомендовану літературу, регулярно читають газети, вдало пов'я-

Семінарським заняттям — належну увагу!

зують вивчуваний матеріал з сучасністю, з завданням комуністичного будівництва.

Для того, щоб глибоко зрозуміти основні ідеї книги В. І. Леніна, студентам треба добре знати передхвітній період історії нашої партії, розбиратися в таких важливих питаннях марксистсько-ленинської теорії, як питання про суть і завдання диктатури пролетаріату, про міжнародне значення Жовтневої революції, про необхідність боротьби комуністичних партій проти опортунізму «справа» і «зліва» і т. д. Студенти

занять є і серйозні недоліки. Деякі студенти ще зловживають популярними брошурами замість вивчення першоджерел — творів основоположників марксизму-ленинізму, рішень з'їздів і конференцій партії. Є студенти, які нерегулярно конспектиують рекомендовану літературу, а значить — не готовуються до заняття і серйозні недоліки. Деякі студенти ще зловживають популярними брошурами замість вивчення першоджерел — творів основоположників марксизму-ленинізму, рішень з'їздів і конференцій партії. Є студенти, які нерегулярно конспектиують рекомендовану літературу, а значить — не готовуються до заняття (т. д.). Відмовляються на семінарах Ганська, Кузьменко, Гнатьєва.

А. П. ІВАНОВ,
кандидат історичних наук.

Запорука успіху в самостійній роботі

Систематична допомога студентам з боку викладача — це лише одна з передумов, що сприяє поглибленню знань студента. Головне ж — самостійна робота кожного над вивченням будь-якої галузі науки: вміння правильно планувати свій робочий день, любов до праці, наполегливість.

Потрібно сказати, що абсолютна більшість студентів перших курсів вже переборола труднощі перших днів навчання. Наприклад, студенти перших курсів фізико-математичного і історичного факультетів в переважній більшості уважно слухають і записують лекції. При підготовці до семінарських занять конспектиують всю рекомендовану до теми літературу, читають додаткову літературу. Багато студентів на основі вивченого складають тези виступу на семінарі, пов'язуючи теоретичний матеріал з сучасністю. При відповідах студенти називають факультетів використовують матеріали з історії Комуністичної партії України, Одеської партійної організації, з історії міжнародного комуністичного і робітничого руху. Це забезпечує жваве і творче обговорення найбільш важливих і важких проблем курсу.

Добре працюють над вивченням курсу історії КПРС студенти тт. Волинський, Піча, Скороденова, Волков, Явітій (історичний факультет), Полнарьов, Калинichenko, Зінченко, Тимчинська (1 група математиків), Полторацька (2 група математиків), Папушой, Мільтер, Камінська (3 група математиків), Альошина, Недзвідська, Генгринович (3 група фізиків) та інші. Характерно, що більшість з них — виробничі чи демобілізовані з армії. Систематична самостійна робота над книгою, внутрішня дисциплінованість, наполегливість за- безпечує їм успіх в роботі.

Але не всі студенти перших курсів сумлінно ставляться до підготовки до семінарських занять. Є такі, що пропускають заняття, не беруть участі в обговоренні теми.

За минулі два місяці лише студенти 4-х груп 1-го курсу фізико-математичного факультету пропустили 80 годин семінарських занять, студенти історичного факультету — 32 години. За цей же період було 34 випадки непідготовки окремих студентів до семінарів. Так, студент Шустер (2 група математичного відділу) не підготувався до 4-х семінарських занять з 6-и. Студентка Казакова (цієї ж групи) пропустила 4 заняття. Жодного разу не виступили на семінарах такі студенти як Пастернак, Тольчинський (3 група

фізиків) Блюменкранц, Овчинникова (1 група математиків), Іванова, Папсуева (історичний факультет). На перших курсах цих факультетів студенти Бондаренко (3 група фізиків), Шуваєв (2 група математиків), Рачок (3 група математиків), Туяєв, Косилов (2 група істориків), не розуміють, що не можна вивчати марксизм-ленинізм за окремими цитатами і коментаторською літературою. Не вдумавшися у глибокий смисл творів класиків марксизму-ленинізму, неможливо примінити величезну теоретичну спадщину до оцінки подій внутрішнього і міжнародного життя.

Якість семінарських занять інколи знижується від того, що багато студентів при підготовці не припідносять належної уваги структурі і формі викладу матеріалу, не вміють відрізняти головного від другорядного, намагаються про все сказати відразу. Деякі ж не вміють узагальнити матеріал однієї проблеми з різних першоджерел, доказати правильність думки, яку висловлюють. Мало ще таких товаришів, які виступили з критичними зауваженнями. Не всі слідкують за культурою мови.

Є. Т. ШИЯН,
старший викладач кафедри історії КПРС.

У ПРЕЗИДІЇ ВЦРПС

ПРО ОБМІН ЧЛЕНСЬКИХ ПРОФСПІЛКОВИХ КВІТКІВ

Президія ВЦРПС вирішила провести з 1 квітня 1959 року по 1 січня 1961 року обмін членських профспілкових квитків. Це рішення викликає запровадженням единого профспілкового квитка нового зразка і тим, що профквитки, які є на руках у багатьох профспілках, не відповідають тим змінам, які сталися в найменуваннях окремих професійних спілок.

Президія ВЦРПС зобов'язала республіканські, крайові, обласні, районні, міські ради, фабрично-заводські і місцеві комітети провести обмін членських профквитків, як дуже важливий організаційний захід, спрямований на дальнє поліпшення роботи профспілок і підвищення їх ролі в комуністичному будівництві.

(ТАРС).

ПОГОВОРИМО ПРО ПЛАНИ

НА ІСТОРИЧНОМУ

Історичний факультет — провідний в університеті по ідеологічній роботі. Більшість студентів факультету — комсомольці, багато тут і комуністів. Як же проводиться тут комсомольська робота?

План роботи комсомольського бюро факультету на листопад—грудень 1958 р. великий, він включає в себе 21 захід і прагне охопити всі галузі багатогранного комсомольського життя. В ньому — цілий ряд цінних пропозицій: створення лекторської групи, організація гуртків, перевірка проведення політінформацій, організація зустрічі студентів старших курсів з першокурсниками і т. д. Велике місце в плані відведено академічній і агітаційно-пропагандистській роботі.

Разом з тим, робота наукового сектору в плані зводиться до випуску 2-х газет, організації пленуму всіх членів гуртків і видачі член-

ських квитків. Чому б не провести факультетську наукову конференцію, на якій були б прочитані найбільш цікаві доповіді і повідомлення.

Вони б принесли велику користь студентам, наглядно показали б, як працюють наукові гуртки, сприяли б їх успішній роботі.

В галузі культурно-масової роботи хотілося б побажати не лише розповсюджувати абонементи і створювати гуртки художньої самодіяльності, але й організовувати обговорення спектаклів і кінокартін після проведення колективного перегляду.

Ні слова не сказано в плані про шефську роботу, яка має не менше значення, ніж академічна чи культурно-масова. Не приділено уваги побутовим студента. Це питання чомусь зовсім випало з поля зору членів комсомольського бюро.

Н. КОСТЕЦЬКА.

НА ГЕОЛОГО-ГЕОГРАФІЧНОМУ

На геолого-географічному факультеті ведеться наполеглива боротьба за успішність. Тут вчасно ліквідована академічна заборгованість, проводяться рейди по перевірці якості проведення семінарів в групах і відповідання занять.

В плані роботи навчального сектору є хороший пункт: допомогти студентам вечірнього відділу в підготовці до екзаменів. Бюро виділяє групу студентів-відмінників, які займатимуться з вечірниками.

Грандіозні перспективи будівництва комунізму в країні вимагають від нашої школи підготовки людей з серйозною загальною і політехнічною освітою, які володіли б основами наук і разом з тим одержали певну професійну і виробничу кваліфікацію, що дозволить їм приймати участь у спільній корисній праці радянського народу.

Завдання, поставлене перед радянською школою в тезах Центрально-го Комітету КПРС і Ради Міністрів СРСР, полягає в такій організації і постановці навчально-виховного процесу, при якій було б здійснене справжнє поєднання фізичної і розумової підготовки молоді. До останнього часу наші школи, які має значні досягнення і успіхи, не вдалося повністю здійснити його. Якщо загальноосвітня середня школа, що готовала випускників для вступу до вузу, турбувалась головним чином про навчання, то школи ФЗН, ремісничі і навіть технічні училища, часто впадали в другу крайність — допускали відоме ремісництво в підготовці кадрів, недооцінювали необхідності розвитку загальної і політехнічної культури у своїх вихованців.

От чому в тезах вказується на необхідність подолання цих двох протилежних недоліків, на виховання дійсно висококультурної, гармонійно-

Велику практичну допомогу надає факультет школі № 37, над якою він існує. В школі постійно працює сім піонервожатих.

Слід звернути увагу і на погано поставлену роботу культмасового сектору (відповідальні Корепанова і Бескровна). На факультеті створено культмасовий актив, до складу якого входять Глебов, Бескровна, Корепанова і інші студенти, але, крім трьох названих товаришів, ніхто не працює.

На геолого-географічному факультеті свої хороши традиції. Комсомольське бюро широку проводить зустрічі першокурсників з студентами старших курсів, під час яких першокурсники знайомляться з традиціями факультету, з його життям. Студентам I курсу надають і практичну допомогу в підготовці до се-

мінарів, до заліків, до екзаменів. Третій рік випускається на факультеті усний журнал, в якому висвітлюються питання міжнародної політики, останні новини науки і техніки, справи факультету.

Першим, основним і найбільш масовим шляхом буде навчання молоді, яка працює на виробництві, в вечірніх і заочних школах робітничої і сільської молоді. Добровільний характер цієї освіти повинен стати могутнім стимулом підвищення її якості. Сьогодні ще не всі наші вечірні школи робітничої молоді відповідають зростаючим вимогам, в недалекому майбутньому вони повинні будуть показувати високі зразки своєї роботи. Для молоді, яка навчається в цих школах, необхідно створити умови, при яких вона б засвоїла науки самостійної праці, стала б діяльним учасником навчального процесу.

Другим шляхом завершення середньої освіти буде навчання в VIII—XI класах середньої політехнічної загальноосвітньої школи з виробничим навчанням.

В пресі обговорюється питання про диференційний характер навчання на другому етапі середньої освіти. Пропонується встановити чотири відділи в середній школі: агробіологічну, фізико-технічну, хіміко-технологічну і

Член бюро

Коли обирали склад нового комсомольського бюро філфаку, комсомольці були однотайні в бажанні:

— Обрати Людмилу Корбут. Людмила — студентка IV

На фото: Людмила Корбут.

курсу російського відділу. Відмінниця.

До університету вона вступила у 1955 році, закінчивши середню школу з золотою медаллю. Розумну, дотепну, принципову дівчину, що з перших же днів почала готуватися

до лекцій, обрали комсоргом. Перший рік, другий... На третьому комсомольцям курсу сказали:

— Досить. Її час вже обрати до бюро.

Два роки підряд обирають дівчину до складу бюро. Два роки підряд її доручають найважливішу ділянку роботи — академічну роботу серед студентів.

Головне в її роботі — люди. Всю свою роботу вона проводить через академсекторів курсів, вчити їх, радитися з ними. Хоча і доводиться Людмилі вести і таку потрібну, але не заважає присміну роботу, як розмова з прогульнчиками, ледарями, але це не закриває від неї основного — студенти мусить не тільки складати успішно екзамени, а й свідомо застосовувати науковий матеріал. З цією метою на факультеті були проведенні семінари, на які виносилися такі питання, як написання курсових, становлення літератури на факультеті. Було сказано немало правильних слів, запропоновані цінні пропозиції.

За високу принциповість, за творчість, за працьовитість, за підтримку відважної людини, за висвітлення питанням міжнародної політики, останні новини науки і техніки, справи факультету.

В. КОЛОДІЙ.

актив не провів підготовку вечора, присвяченого 41-ї роковині Великого Жовтня (слід нагадати, що в святковому концерті брав участь лише один чоловік, — випускник мінувшего року). До цього часу не відійшли студенти для участі в університетському хорі.

Є на геолого-географічному факультеті свої хороши традиції. Комсомольське бюро широку проводить зустрічі першокурсників з студентами старших курсів, під час яких першокурсники знайомляться з традиціями факультету, з його життям. Студентам I курсу надають і практичну допомогу в підготовці до се-

С. ТУЛЯКОВА.

Роботу розпочато

Останнім часом прагнення значної маси студентів до самостійної наукової роботи на нашому факультеті значно зросло. Про це свідчить хоч би той факт, що організовані лише цього року три наукових гуртки уже працюють на повну силу. Особливо звертає увагу студентів нещодавно організований науковий гурток стилістики російської мови (керівник ст. викладач М. О. Рудяков).

З існуючих 12-ти наукових гуртків більшість провела по 3—4 засідання. Особливо активно, як і в минулому році, працюють гуртки української мови (керівники доц. Ф. Е. Ткач та аспірант В. П. Дроздовський), російської класичної літератури (керівник доц. І. І. Цукерман), російської мови (ст. викладач М. Г. Шатух) та сучасної російської радиції літератури (керівник ст. викладач Д. С. Чернявська). Активну участь в роботі наукових гуртків беруть студенти Н. Косяк, Т. Козіна, С. Ворона та ін.

Крім доповідей, рефератів, повідомлень виносяться на обговорення в гуртках низка поточних питань з сучасного літературного життя.

Проте в нас є і такі наукові гуртки, які ще не розпочали фактично свєті роботи. На жаль, це гуртки української літератури: гурток української радянської літератури (керівник доцент І. М. Дузь) та гурток теорії літератури (керівник доцент Г. А. В'язовський).

Деканат, комсомольська та профспілкова організації факультету, намічають ряд заходів, спрямованих на підвищення наукової роботи серед студентів. Навесні цього року, наприклад, шість кращих студентів-гуртків української мови та літератури — вийдуть в літературні місії (Чернігів та Полтаву), що зв'язані з життям та діяльністю письменників, над творчістю яких вони працюють. Розробляються і інші заходи, які, на наш погляд, сприятимуть значному поліпшенню наукової роботи серед студентів факультету.

Г. ЯРМУЛЬСЬКИЙ.

відділі, включити машинопис, стенофонію, елементарні відомості архівної та бібліотечної справи. Введення цих предметів дозволить в ході виробничого навчання і після завершення, школи використати випускників на підприємствах і в установах, що безпосередньо обслуговують населення, наприклад, в дитячих виховних, політпросвітніх закладах, в установах зв'язку та ін. Нам здається, що було б правильно, якби на гуманітарному відділі зберегти викладання психології та педагогіки, враховуючи, що частина випускників, можливо, піде працювати в дитячих виховних закладах.

Третім шляхом завершення середньої освіти є технікум, які добре себе зарекомендували в справі підготовки молодих спеціалістів. Навчання в технікумах також буде тісно пов'язане з громадсько-корисною працею. Практична підготовка учнів також повинна бути розширенна. Всі міропрограми, які пропонуються в тезах по перебудові школи, таким чином, будуть сприяти створенню різних видів політехнічного циклу, трудова підготовка, ідея повинно протікати виробниче навчання тих, хто навчатиметься на гуманітарному відділі.

Нам здається, що поряд з загальноосвітніми гуманітарними предметами, увага до яких ні в якому разі не повинна бути послаблена загальним політехнічним циклом, що забезпечуватиме знання масових професій, можна в число предметів, які будуть викладатися на гуманітарному

Думки з приводу перебудови середньої школи

розвиненої людини.

Я відомо, в тезах пропонується поділити весь процес навчання на два етапи. Нам здається, що було б дуже корисно внести деякі зміни в організацію учебного процесу в молодших класах на першому етапі навчання. Це в першу чергу стосується тривалості уроків в молодших класах. Уроки, як в першому, так і в десятому класах, тривають 45 хв. Слід поставити питання про різний часовий регламент уроків в молодших і старших класах; деякі організації підтримують погану практику, які володіють багато чим відрізняються від методів викладання в старших класах. Необхідно, враховуючи особливості віку молодих школярів, інакше будувати навчання в молодших класах, надаючи учителеві більше прав в питаннях побудови і проведення уроків з дітьми.

Другий етап навчання в повній середній політехнічній загальноосвітній школі викладання викладання в старших класах, надаючи учителеві більше прав в питаннях побудови і проведення уроків з дітьми.

Спецсемінари у п'ятикурсників

Існують різні форми роботи спецсемінарів для студентів V курсу. Генетика цих семінарів передбачає глибоке вивчення окремих питань загального курсу, вивчення спеціальних розділів того чи іншого предмету, ознайомлення з новими проблемами науки. Зрозуміло, що успіх подібних семінарів — в попередній напруженій роботі студентів над своїми темами. Студент, який попрацює над своєю темою два-три тижні, встигне лише поверхово ознайомитися з спеціальною літературою, і його доповідь буде перетворена в простий переказ прочитаного.

Маючи вже дипломні завдання і приділяючи їм головну увагу, студент не завжди має досить часу для серйозної роботи над паралельною темою спецсемінару. Звичайно, успіх семінарів багато в чому залежить від досвіду керівника і правильної організації роботи.

Гадаємо, що нема канонів, які не дозволили б будувати план занять спецсемінару для студентів V курсу на базі дипломних робіт. Саме ця ідея була покладена в основу роботи спецсемінару для студентів-механіків V курсу. За планом семінару кожний студент повинен зробити переднє повідомлення про свою дипломну роботу: викласти суть свого

дослідження і поставленого перед ним завдання (точне формулювання завдання, його теоретична і практична актуальність), доповісти про зроблене і план дальнішої самостійної роботи.

На заняттях семінару, крім студентів, бувають присутні всі члени кафедри і аспіранти-механіки. Обговорення доповіді має на меті — допомогти дипломантам правильно зрозуміти своє завдання і наміти план дальших досліджень. Звичайно, в такому обговоренні зацікавлені насамперед самі доповідачі. Тому не дивує творчий інтерес і активність студентів на цих семінарах.

Заняття, що відбулися (були за слухані доповіді студента Миндика «До теорії руху фотонної ракети», студ. Марченко «Питання динаміки тіла з перемінними моментами інерції», студента Рудман «Поперечні коливання балок» та інші) повіністю підтвердили доцільність і ефективність обраного напряму роботи спецсемінару.

Ми думаємо прослухати і обговорити всі 19 тем і, таким чином, допомогти студентам-дипломантам в успішному розвитку їх самостійних робіт.

Професор В. Ф. КОТОВ.

ПОРАДИ ВИПУСКНИКАМ

Підготовка і написання дипломної роботи

Дипломна робота, що її виконує кожний студент на завершення свого навчання в університеті, є надзвичайно відповідальним і важливим завданням. Вона вимагає від студента значної витрати часу, сумлінного ставлення, наявності певних знань і навичок, працьовитості і наполегливості в досягненні мети. Закінчена робота дає змогу на підставі відзину наукового керівника і розгорнутої письмової оцінки рецензента судити про рівень знань випускника з тієї чи іншої спеціальності, про його здібності до науково-дослідної роботи, а також про те, наскільки він підготовлений до виконання тих обов'язків, які покладатимуться на нього незабаром після закінчення університету на виробництві, в школі, в лабораторії, на заводі чи в науково-дослідному або культурно-освітньому закладі.

Звичайно до дипломної роботи студенти готуються протягом всього періоду навчання в університеті. Вони виконують цілу низку курсових заликових робіт, більшість студентів бирає активну участь в роботі різних наукових гуртків, виступаючи на засіданнях цих гуртків з рефератами, доповідями, повідомленнями тощо. Однак дипломна робота значно відповідальніша від усіх інших видів студентських робіт. Тому ми вирішили подати деякі поради, які, як гадаємо, зможуть стати в пригоді і тим, хто приступив до роботи над дипломними темами, і тим, кого це чекає в недалекому майбутньому.

I. СКЛАДАННЯ БІБЛІОГРАФІЇ

Обравши тему дипломної роботи, студент обов'язково задумується над питаннями: як приступити до її вивчення, з чого почнати свою працю, як доцільніше використати час тощо.

Звичайно, часто дипломант, який тільки приступає до роботи над обраною темою, ще зовсім не уявляє собі всієї структури майбутньої роботи або навіть її основних положень. Це є зрозуміло, бо всяка дип-

КОРОТКІ ПОВІДОМЛЕННЯ

Днями відбулася наукова конференція історичного факультету, присвячена обговоренню підручника «Історія Української РСР», т. 2. В обговоренні взяли участь вчені Києва, Кам'янець-Подільська, Симферополя, Одеси та інших міст України.

З 13 по 18 листопада в університеті проходила міжвузівська конференція з питань випаровування та горіння в дисперсному виді. Конференція викликала великий інтерес у наукової громадськості. В її роботі взяли участь більше 150 вченів Москви, Ленінграда, Києва, Харкова, Свердловська, Куйбишева, Дніпропетровська, Алма-Ати, Херсона. Заслухано 25 доповідей і виступів. Доповіді викликали живаві дебати. Виступаючі розповідали про результати досліджень.

В рішенні конференції відзначено, що в нашому університеті слід розширювати дослідження процесів горіння та випаровування.

Доцент Д. І. ПОЛІЩУК.

Продовжуємо розмову про роман В. Кочетова

„БРАТИ ЄРШОВИ“

За останні роки нашими письменниками було створено цілий ряд значущих творів. Розцвіла «Синя весна» В. Луговського, повна аромату справжньої поезії, ми почули хвилюче оповідання М. Шолохова про долю простої російської людини, яку не могли зламати ніякі випробування, виграла свою «Битву в пути» Г. Ніколаєва і, нарішті, важко і впевненою ходою робочої людини вийшли і зайняли своє гідне місце в літературі «Брати Єршови» В. Кочетова. Мені здається, що характерна особливість цих творів — актуальні тематика, яка хвилює читачів і викликає суперечки і диспути.

Багато сперечались про останній роман Кочетова і філологи. Здавалось, що диспут, який відбувся недавно, повинен був зібрати багато бажаючих поговорити про успіхи і недоліки романа «Брати Єршови». Але надії не справдилися. На жаль, дуже мало студентів зібралися на обговорення. Багато із виступаючих че готувалися до диспути. Звісно і заявяла студентки II курсу про те, що «ідейна спрямованість романа правильна, а про художню форму хай скажуть товариші» і незрілі думки студентки Михайліка, який порівняв Крутилича з... чеховським Фіром і т. д. Не можу не погодитися з думкою товаришів про те, що роман Кочетова носить явно антиудінцевський напрямок (і в цьому, я вважаю, цінність романа!), але не можна погодитися з думкою Михайліка і Лейдермана про те, що винахідник Крутилич в противагу винахіднику Лопаткіну показаний не-гідником. Так думати — це значить не розуміти Кочетова, свідомо не помічати інших винахідників в романі, показаних автором з любов'ю. А це — брати Єршови, Іскра Козакова. І не Крутилич-лжевинахідник повинен був стати в центрі обговорення романа.

Кочетов з великою майстерністю і змінням змалював образи потомствених робітників Єршових, привабливий образ старого актора Гуляєва, секретаря міському Горбачо-

ва. Автор вміло викрив піdlу суть орлеанцевих, які ховаються під личиною «борців за правду і новаторство».

Можна закинути докір письменнику Кочетову в тому, чи треба було розвивати лінію Іскри та Дмитра в інтимному плані, чи потрібно було піскувати стосунки Льолі і Дмитра, запрошувати Попова в гості до Капітельки для того, щоб розбити його хибні погляди.

Можна закинути докір Кочетову і в тому, що він хотів багато про що розповісти в романі, а звісно — посыпність і зниження художніх якостей «Братів Єршових».

І все-таки роман не можна читати без хвилювання. З великою майстерністю малює автор сцену повернення Степана додому, хвилюючий образ Зої Петрівни, боротьбу Гуляєва за справжню роль, останні дні життя Горбачова. Я не можу погодитися з думкою критика Михайлова, яку підтримав студент Буянов, про те, що дрібний наклеп Крутилича не міг звалити великої і мужньої людини Горбачова. Ні, міг! Крутилич, ці комарики, тим і страшні, говорить герой роману Дмитро Єршов, що «від комариних укусів малярія буває».

Викриваючи все погане і дріб'язкове, Кочетов зумів опоетизувати лісдій робітничого класу, опоетизувати працю. Із сторінок свого романа він веде чесну і відверту розмову з читачами про красу справжню і красу вигадану, про красу Дмитра Єршова і красу Орлеанцева.

На диспуті багато говорилося про мову роману. Було сказано, що мова роману погана, що така мова годиться для ...газетної статті.

Уже не кажучи про те, що і для газетних статей писати поганою мовою неможливо, що роман Кочетова — публіцистичний твір, я візьму на себе сміливість заявити, що мова роману хороша. І в цьому нас запевняють кращі його сторінки.

Ф. БЕРДИЧЕВСЬКИЙ,
студент V курсу
філологічного факультету.

Перша ластівка

зі епітетів створити зримий образ коханої дівчини:

Закрию очі — знову бачу
Леген'єке пасмо на чолі.
І срібні краплі яблуневі
На нецілованих губах,
І ніжні жилки на рожевих
Міцних, натруджених руках.

Ліричний герой поезії Андрія Ярмульського багатий почуттями, які з нього так і «б'ють прибоєм». Але така експресивність не скрізь виправдана. Якщо вона є правомірною у вірші «Грає оркестр», то зовсім зайва у вірші «В день закінчення університету». Якби цей вірш не мав заголовка, то можна було б подумати, що його герой не з університету повернувся в рідне село, а з Аргентини, як герой вірша «Повернення». Є в збірці і поезії, які чомусь забуваються зразу після того, як прочитав книжку. Можливо це тому, що в них нічого нового не сказано. Це, наприклад, «Травневі мелодії», «Як хероє» і інші.

Мова поета не скрізь чітка. Зустрічаються діалектні наголоси: ловлю, тягнуся, вступлю. Побажаємо молодому поетові, щоб його пісні завжди поїло щедре джерело творчості — життя.

Г. ШЕНДРИК.

2. ЧИТАННЯ І ВИПИСУВАННЯ

Приступаючи до читання літератури з обраної теми, дипломант повинен пам'ятати найважливіші правила роботи з книгою.

Перш за все, читати потрібно уважно і вдумливо, бо при поворховому читанні можна легко пропустити важливі моменти. Звичайно, якщо робота велика за обсягом і в ній треба відшукати лише певні місця, що стосуються даної теми, то тоді нема потреби перечитувати повільним темпом, а можна лише переглянути, щоб відзначити сторінки для детального вивчення.

О. Ю. ДАНИЛКО.
(Продовження див. в наступному номері).

З ІСТОРІЇ ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ

В січні 1959 року в нашій країні буде проведено Всесоюзний перепис населення, який матиме велике політичне і народногосподарське значення. Адже без повних і точних даних про чисельність і склад населення країни неможливо забезпечити правильне планування розвитку виробництва і підвищення матеріально-го добробуту та культури народу.

Перепис населення у нас проводиться не вперше. За роки Радянської влади — четвертий раз. Взагалі ж історія переписів сягає в глибину віків.

Цілком зрозуміло, що залежно від соціально-економічного укладу і класової структури суспільства переписи мали різний характер і мету.

Ми маємо безперечні дані про облік населення за часів існування Київської Русі.

Так, під 859 роком літописцем відмічено, що хазари одержували давину від полян, сіверян і в'ятичів — по срібній монеті і шкурці з білки.

Більш-менш повні обліки населення були проведенні в 1245 і 1255 рр. татарами.

Літопис оповідає, що в 1245 році в Південній Русі — Києві і Чернігові — всі без винятку, від землероба до боярина, були «сочтены в числі».

Під 1245 роком в «Софійском Временнике» сказано: «Тое же зимы приехаша численцы из татар и сочтша всю землю Русскую, и поставиша десятники, и сотники, тысячики; только не чтоша игуменов, попов, чернецов и кто служит святым церквам».

У 1257 р. мала бути переписана татарами і Новгородська область, але

жителі відмовилися давати будь-які відомості татарським «численникам» і тільки в 1259 р. під загрозою нібито наближення ханського війська допустили зробити перепис.

Не підлягає сумніву, що всі ці переписи проводилися для стягнення данини.

Пізніше стали обліковувати лише одиниці, встановлені для оподаткування. Так, з XV до XVII ст. переписи були поземельні, з XVIII ст. — подвірні. В XVIII ст., в епоху царювання Петра I, державна скарбниця потребувала великих коштів. Подвірна система оподаткування не задовольняла потреб держави. На зміну їй прийшла «подушна подать». Запровадження нової одиниці оподаткування — «душі» обумовило так звану першу «ревізію», яку проводили їй для розквартирування армії та утримування.

Порядок «ревізії» був такий: поміщики подавали «сказки», тобто списки кріпаків. Про некріпаків складали відомості старости, виборні, магістрати (про міське населення). Потім дані збиралися і перевірялися на місці спеціальними ревізорами. На чолі всієї переписної справи працював член стояв сенат.

«Сказки» були основою для розкладання податків і повинностей і разом з тим — документом, що визначав, до якої категорії належить записана особа, а також (для кріпаків) і принадлежність її певному власникові.

Уряд суворо розправлявся за приховування «податкових». Суворо каралися за зловживання або недбайливість і виконавці перепису. В

указі про першу ревізію сказано: «Буде кто в сей должности и указу пренебрегут, казнены будут смертью».

Незважаючи на деякі дефекти, числові дані ревізії мають немале значення для характеристики феодального ладу царської Росії.

На Україні подушні ревізії були запроваджені тільки з 1781 року, бо до того часу не було подушного оподаткування. Але в 1765—1769 рр. проводилась широка переписна операція — «Генеральний опис Малоросії» з поіменним обліком населення.

В червні 1895 р. царський уряд затвердив «Положение о первой всеобщей переписи населения Российской империи».

Населення Росії перепису не противіяло, але були випадки, коли воно ставилося до нього з побоюванням, тим більше, що майже ніякої роз'яснювальної роботи з цього питання не проводилося. Наприклад, пункт про відношення до військової повинності, включений у бланк перепису, давав багато приводів до чуток про поголовний набір у солдати, про майбутню велику війну.

Недовірливе і прямо негативне ставлення до перепису посилювалось також тим, що керувало ним на місцях місцеве ж начальство, від якого населення нічого доброго сподіватися не могло.

Однак, незважаючи на всі дефекти, перепис 1897 року дав єдині і дуже багаті матеріали для історії. Перепис населення 1897 р. був першим і останнім у царській Росії.

В. ЧЕРНИШОВ.

ОБГОВОРІТЬ В ГРУПАХ

ЗА ГОРДУ ЖІНКУ

Враховуючи побажання читачів, редакція в сьогоднішньому номері передруковує з незначними скороченнями статтю В. Романовської «За горду жінку», яка була опублікована в ленінградській молодіжній газеті «Смена».

Мета статті не в тому, щоб обвинувати в усьому дівчат, жінок і зняти відповідальність з юнаків і чоловіків. Мова буде йти тільки про відповідальність жінки, тому що до цього часу, як мені здається, це питання вирішувалось іноді однобічно.

Жінка в більшості випадків вважалася потерпілою «жертвою» обману, з неї знімалася вина за легковажну поведінку, за неглибоке розуміння любові, а тому з неї знімалася висока відповідальність перед життям.

Це невірно. Справжнє глибоке розуміння дівчиною, жінкою своєї відповідальності, усвідомлення нею своєї великої жіночої сили і гордості — це велике, хвилююче питання.

У нас існує таке правило, коли майже в усіх випадках захищають жінку. Вона може звертатися в партійну, комсомольську організацію з вимогою покарати чоловіка офіційного і чоловіка неофіційного, і жениха, і просто випадкового знайомого. Вона заявляє, що такий-то і такий-то її обманув, кинув, що вона йому повірила, він обіцяв одружитися, а тепер не хоче і т. д.

І от чоловіка офіційного і неофіційного, і жениха, і випадкового зна-

йомого карають: попереджують, виносять догани, навіть знімають з роботи, відчисляють з вузів, навіть примушують одружитися. Але чому не запитують: можливо, що винувата і сама жінка — дружина, наречена, дівчина? Можливо, після одружження всна скоро опустилась, стала дріб'язковою, придирильовою, надто вимогливою в гроши?

Інженер С., кандидат наук, досконало вивчив дві мови. І всього цього він досяг уже в віці 29 років. Зайняття науками, книгами, він зовсім забув про особисте життя. І от йому зустрілась дівчина. Вона була ніжна і красива. Я якось зразу йому пригадалось, що він одинокий, подумав, що от як добре було б, якби ця дівчина завжди була порути, що одна її присутність давала б йому натхнення, зробила б його життя радісним і світлим. Він почував себе щасливим в цьому, намальованому уявою, житті і скоро запропонував дівчині одружитися.

Вони одружилися. Вперше повертаючись з роботи жонатою людиною, він насамперед смакував всю радість сімейного життя, хвилювався від думки, що зараз його зустрінє другина, по-домашньому мила, обов'язково в фартушку, а в прибаній, залишній кімнаті стоїть накритий до обіду стіл.

Як він був здивований і розгублений, коли на дзвінок не почулось поспішних кроків. І тільки після кількох енергійних натисків на кнопку двері відчинила сусідка, а його молода дружина сиділа серед розкида-

них речей і преспокійно займалася педикюром. На деликатне запитання про обід вона обурливо заявила, що вийшла заміж зовсім не для того, щоб возитися з кастролями, що на тієї каве і ресторани. Навіть не їїдальні, а саме кафе і ресторани! Гроші? Так як він смів одружитися, коли у нього нема грошей?

І от в перший день свого існування сім'я стала розвалюватись. Перед тощарішами було незручно так швидко подавати на розлучення. Він став затримуватися на роботі — повертається додому не хотілось. Кімната, в якій колись так добре було працювати, тепер була непримітною і чужою. В його присутності дружина вілаштовувала йому істерику, говорила, що він ніби загубив її життя...

А скільки персональних справ про так звану «аморальну поведінку» розбирається громадськими організаціями?

В одному з морських училищ стала історія, яка мені надовго запам'яталася. Курсант познайомився з дівчиною. Незабаром він побачив, що вона легковажна, недалека, до того ж відзначається непостійністю. Зрозумівши, що між ними нічого спільнога немає, він вирішив з нею більше не зустрічатися. Тоді вона стала переслідувати його. Нарешті, звернувшись до комсомольської організації училища, заявили, що у неї нарощувалася від нього дитина. Його приймали одружитися. Він не призначав дитини і відмовився від одружження. Його відмінили з училища. Дівчина ж ця стала таким же споділанням — вона вийшла заміж.

Любов... Яке це дорогоцінне, скільки віків повторюване слово, та воно не губить від цього смислу, не втра-

НОВИНИ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО СПОРУ

В змаганнях з легкої атлетики

4 і 5 грудня проводилася зимова першість міста з легкої атлетики, присвячена Дню Конституції.

Команда університету зайняла друге місце, програвши команді факультету фізкультури. На третьому місці команда інституту зв'язку. Багато призових місць випало на долю наших легкоатлетів. Майстер спорту Л. Хітрана (1 курс фізмату) завоювала перші місця в бігові на 100 і 80 м, і друге — в стрибках у висоту. Майстер спорту О. Іванов (істфак) завоював перші місця в бігові на 400 і 800 м. Майстер спорту Б. Суворкін (філфак) зайняв II місце в метанні диску.

А. Я. ЛУПОЛОВЕР.

Футболісти перемагають

Доля університетського футболу турбує багатьох. В останні роки університетським «болільникам» довелося пережити немало прикрих хвилин. Здавалося що наша команда вже ніколи не зможе виграти. І раптом в цьому році сталося несподіване...

Свою першу гру команда виграла.

Друга гра — з футбольістами інституту зв'язку. Напружені боротьба принесла заслужену перемогу нашим футбольістам. Результат — 2:1.

Потім — інженерно-будівельний інститут. В день, коли мала відбутися гра, мигичив дощ. «Ніжні» будівельники на гру не з'явилися, і їм був зарахований програв.

Третя гра — з футбольістами гідрометеорологічного інституту, тими самими, що в минулому році розгромили нашу команду з рахунком 9:0. Як ніколи зібраними вийшли на матч університетські футболісти. Вони в цей день доказали, що «часи змінюються», вигравши зустріч з рахунком 3:1.

Таким чином, команда мала 8 очок. Стільки ж мали і футбольісти сільгоспінституту, тренер яких доповів, що у нього — 75% першорядників, які, перед лицем всієї спортивної громадськості університету, «рознесли» нашу команду в минулому році — 8:1. Гра мала бути цікавою. Але... Перший тайм університет програв з результатом 1:3. Програв тему, що футбольісти наші «копустили крило», що слава їхніх суперників засліпила їх очі. В час перерви тренер зробив футбольістам зауваження, підняв настрій. І в результаті — другий тайм закінчився внічию — 0:0.

яких важких випробуваннях уміти відстоювати свою любов, боротися за любомого.

Така любляча жінка — велика сила. Розумна і сердечна, ніжна і соромлива, чуйна і прониклива, великудущна і самовіддана, вона може навіть в людині, що спіtkнулася, будити високі якості, благородні прагнення.

І так буває. І такою повинна бути кожна жінка. Не жалюгідно, не «жертвою» обману, не то, що ходить по райкомах з скаргами і забуває про свою жіночу силу і гордість, а такою, яка усвідомлює свою відповідальність, жінкою, яка уміє сильно і полум'яно любити, уміє боротися за свою любов, за любимого, уміє в будь-яких обставинах зберегти свою гідність.

В. РИСЯН.

В. о. редактора В. В. ФАЩЕНКО.